

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KOZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előzetes árak:
Közvetlen előfizetésre: Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 5 ft. 50 kr. Fél évre 3 ft. — kr. Egy nap 10 s.

Előzetes árak:
Közvetlen előfizetésre: Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 5 ft. 50 kr. Fél évre 3 ft. — kr. Egy nap 10 s.

Hirdetési díj:
Öt napos hirdetés 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint az előzőekben, az első sorok díja külön meg kell adni.
Bélyegdíj: minden beütésért 10 s.
Nyilatkozat: minden közlemény öt napos díj 15 kr.
Név- vagy névtelenül beküldött hírlapok nem vesztnek tekintetbe. — Ugyanazon című hírlapok sem adnak vissza.

Fából — vaskarika.
(t. u.) Van a magyar képviselőházban ilyen teremtmény is. Pedig bizony inkább illenek az a múzeum — régiség-tárába.

Ez a fából csinált vaskarika nem más, mint az ugynevezett — jobboldali ellenzék, vagy saját nevén nevezve a gyermekeket, a Sennyepárt.

Tagadhatlanul, nagy ember a vezér, s még hozzá ő nagyságát 38 szállegény támogatja.

E férfiak azon táborból valók, a mely hazánkat a mostani nyomorúságos viszonyok közé sodorta. De azért nem egyesülnek a kormányval, mely éppen oly közönséges alapon áll, mint a Sennyepárt.

Mi tisztelettel hajlunk meg az ellenzék előtt mindig, ha ott valóban bizonyos elvek iránti lelkesedést látunk. Azonban a Sennyepárttól azt vesszük észre, hogy ez talán a személyes érdekek pártja volna.

Sennyei különben már rég ellenzék-keddi a kormány iránt — szóval, de nincs még oly ténye, mely azt mutatná, hogy a kormánytól megvonta volna támogatását.

Szemfényvesztés tehát az a jobboldali ellenzék, és semmi más. Létezésének nincs értelme, s hiába költözték a megboldogult Tiszaklub helyiségébe, nem javította meg az új helyiség a férfiakat.

Jó előre figyelmeztetünk tehát, hogy valamikép a gyengébb szívű ellenzékiek el ne ragadtassanak a töredék ellenzék-keddi által.

Minden lépten-nyomon kitűnik az, hogy a Sennyepárt által fitogtatott vaskarika — csak fa.

De bizony a közönség lovagjai hozzá szoktak már a szemfényvesztő jótételekhez.

Kinek-kinek magától függ, hogy ne engedje magát rászédetni.

A vidékről kormánypartú lapok mindeneképp azt akarják elhitetni, hogy az új kormány csodaszülöttét „teljesen” fogadják országszerte. S ennek bizonyosságát vidéki lapokra is hivatkoznak. Mily hiteltelenség bir e gyors hivatkozás, megtetszik a „Napló” tegnap esti lapjából, melyben azt állítja, hogy a „Szabolcs” a fuzútot az országba névvel nagy és üdvös nyeregnek tartja. A „Szabolcs” társadalmi és köznevelési hetilap hazánkat érdemi derék szervezője bizonyára maga fog legjobban csodálkozni, — hogy lelke meggyőződése ellenére neki be kellett állítani a kormánypartú (hamis) tanúját. „Nyit terben” közli Mezőségi ügyfűrtéséből valaminél, s e nyit terz veszi bizonyosságát a „Napló”. Még megérjük, hogy ezután a nősülési hírek is „a két nagy part egyezésének” dicsőségére magyarázzanak! Ugy, nem lehet ma már oly könnyen megvesztegetni a közérzletet!

A tanügyi bizottság tegnap megkezdte a tanítói nyugdíjajavaslát tárgyalását, s azt általánosságban elfogadta.

Pestmegye baloldali pártja március 15-ikén tanácskozik a fuzú tárgyában, — úgy látszik, — az itt sem fog helyeslésre találni, két pestmegyei képviselő már kijelenté, hogy nem fogja támogatni — az új kormányt.

A horvát képviselő egy része csatlakozott az új kormánypartóhoz.

A „DEBRECZEN” tárczája.

Utósó éjem...
Utósó éjem ez, itt e kis házbán,
Hol oly sokáig, oly boldog valék!
Uj új gyönyört lélek minden zugában!
Örömtől táplálkozott itt a lég!

Egy angyali nő szive volt a forrás,
A boldogságnak gazdag kútfeje,
Szerelme, mint a fényes csillagomlás
Sugárzott szive kedvesére le...

Hevült a szív, és pihent a lélek
A szerelme lüktetése alatt...
De oh, a multon csüggye mit beszéltek?
A nemes szív, terhétől megezádott!

S kihalt azonnal e házból az élet;
Az örömtől gyöngyö meggyógyott;
Bubánat, s fájdalom nem ismert féket;
Fénylött bár, nem herített a nap ott!

Minden zugában a szívem — és gyászjél!
A szerető férj s árva gyermekek
Szívben egyre az ő lelke jár fel...
Oh édes, oh gyászos emlékezet!

A „Debreczen” t. szerkesztőjének.
Debreczen, márc. 10.

II.

Gáthalmi urnak második cikkében oly nézetet találkoztunk, melynek olvasásakor némelyeknek ajkáról mosoly lebbenhetett el, mások boszankodhattak.

En egyiket sem tettem, sajnálom, s rosszul esik, hogy ily nézet ma is lehet; de becsültem a bátorságot, mely ezt kimondani merde. De lassuk magat a nézetet, „elvetétek” attól a gyermektől a boldog gyermekor örömeit, adatok neki tudományt, hogy felismerhesse és érezhesse az inség nyomorát, bár hagyjátok volna inkább a porban, legalább kedélyvilágba nyugodtabb volna! A tanulási elvesszi a boldog gyermekor örömeit; nemcsak felismerni, de érezni is tanítja a tudomány az inség nyomorát; a tudomány kedélyvilágunkat nyugtalanul, zavartá teszi. Mennyi valóban állítást! I. Milyen vészszóval kezében rettegte a tanító gyermekeit, s tanulatot értelmellen, igen fel volt dula a gyermek öröme, talán az iskola körén kívül is; de ma, midán az iskola nevelőintézet is, midán a lélek tehetősége fejtsse a csel s a gyermeki értelemben szobott tantargyak módszeres kezelése a tanulást könnyűvé teszi; az iskola nem duhatja ki a gyermek örömeit, sőt jó tanító vezetése mellett oly hely, melyben a gyermek örömeit is talál, örömmel is jelen meg. Nem veszi el az iskola a gyermek örömeit, de megóvja sok rossztól, elvonja a kóborlástól, idejét elfoglalva munkásságra szoktatja, tanítja, neveli, örömeiben is meghagyja. II. Nemcsak felismerni, de érezni is tanítja a tudomány az inség nyomorát, aláírnam én is, ha rabság nyomoráról, nem inségről volna szó, — de biz ez utóbbi talán érzéj jobban a tanult, mint az, ki soha iskolában nem volt. III. És végeztet, ha a tudomány kedélyvilágunkat nyugtalanul, zavartá tenné: a legutóbb emberek lennének a legzavartabb kedélyűek, pedig ezt csak Gáthalmi ur sem akarja állítani. Nem ily romboló hatású az az iskolázás Gáthalmi ur, nem is „csavarjuk” az által ki „a gyermek esztét”; nem is az cselünk, hogy ne legyen a gyermeknek olyan egészséges észjárása, mint az apjának; hanem az, hogy felruhazzuk oly ismeretekkel, melyekre az életben minden lépten-nyomon szüksége lehet stb. Azért csak „erőtessük” a dolgot, szerencsés elő a szükségeseket lehető gyorsan; szerencsés elő, mert felekezeti iskoláinkunk élete versenyre kész az állam iskoláival, melyekkel versenyéről Gáthalmi ur által óhajtott cselétséggel szó sem lehet. Ne féljünk attól a „kis akadémiá”-tól, meglesz ez minden egyházbán, ha akarjuk, általunk, — ha nem akarjuk... ellenünk!

A magyar fővárosból. Haynald érsek ma a fővárosba ment, s innen Rómába indul „az apostolok sirjának látogatására.” Engel Imre nagykereskedő ellen hamis bukásért vizsgálatot indítottak. Az akadémia hetfői ülésén Wartha Vince tartá székfoglaló beszédét. Abonyi „Panna asszony leánya” című népszínművét e hó 19-én adják először a nemzeti színpadon. Hát Debreczenben? A tisztviselők országos egylete könyvtárt szándékozik felállítani, segélyre hívja fel a közönséget. A Wagner-koncert a beyrethi német színház járára adatik a magyar fővárosban. A nemzetgazdasági egylet ma érkekezletet tartott. A korszolya-egylet csanokára részvényeket bocsátottak ki, egy részvény 50 ft.

V i d é k.
— A „Debreczen” levelezése. —
S á m s o m, március 9.

T. szerk. ur! Sajnálatlalt láttam, hogy a „Debreczen”-ben közelebbi vizsgálunkról sem a debreczeni, sem a hadházi, sem a sámsomi ifjuság jelen volt képviselői nem referáltak. En csak az ablakon átlátam ugyan az egész vi-

Utósó éjem ez, itt e kis házbán,
Hol elveztem legdrágább kincsemet...
Szívemben egy elolthatlan vágy van:
Ez éj óh vajha mellője temet!! O. K.

A csók elmélete.
(Feloivstatott a Nagy József-ünnepélyen,
1875. márcz. 5-én.)
Benedek Sándortól.
(Folytatás.)

Tudjuk mindnyájan, hogy a csók nem csupán, mint ajksók szerepel. A kézsók, homlokcsók, sőt ha tekintetbe vesszük a szivarvégért alázatosan eszedő csigánydelnő ékezzölését, a lábsók is egy tartomány a csók országának. Toldi István ur azonban annyival sem elégedett meg, s nagy megbotrányozására az erkölcsapólo fiatal nemzedéknek, mely „a profétának ne cselekedeteit nézzék, hanem szavaira figyeljete!” alapeleven igen kényelmesen handabandázhatik a morál érdekében, legujabb színművének intenciójánál a váll-csókot kegyeskedett alkalmazni. Szabad volt neki. A csók annyiféle, mennyiféle csak lehet.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

galmat, hanem azért érdemesnek találtam a hírlapra.

A tanítók rendeték e vizalmat az iskolai tanszerek költögetése — vasárnap este. Tehát ekkor látszott meg — az összejövetéltől, kik képezik e község értelmiségét? Mert hiszen lehetetlen, hogy „értelmes” ember ily némes cselü összejövetéltől elmaradt volna.

Pedig bizony kevesen voltak. Közel vagyunk Debreczenhez, s a nagy vidék is meglehetősen ismer bennünket, — tehát nem lesz felesleges a részletekbe is bocsátkozni.

Az előkelő körökből legelső helyen a minden szépet és jót pártoló Budaházy-családot kell kiemelnünk. Ez — mondhatni — teljes számban jelent meg. Ott volt — a kit első sorban kell említeni — Budaházy Gyuláné-Jolánka, a ki művelt előkelőségével, a női kellem igazi bühéjával ragadta kedvre környezetét. Ott voltak: Budaházy Petronella, Budaházy Lajosné, Budaházy Lászlóné, Bibóné, s a kedves Kovács Károlyné urhölgyek s többen.

S említsük-e még a viruló szépségeket, a kik a finom izléssel berendezett táncszerelemek ragyogó csillagai voltak? Nem; ezt nem eszünk. Mert könnyen fejünkre olvashatna valaki Tompából, hogy — „a lány szeretőnek való.” Ez ugyan vers, de igaz is. Szóval nagyon jó multság volt ez. r. l.

Vidéki hírek. Nyári Pálnak Pestmegye Nyáregyházán 1880 frba került sirméletet állít. A károlyváros-fiumei vonalon a közlekedés helyre állított. Madarason a főúró a 48-as körnek nem engedte meg a táncszert tartását, mert ugymond, ha 6 megengedné, 6 rá 50 frtot rónának; nem a löpmezőről szerették ezt a bíró a derék kunok? Március 15-ét Esztergomban s Nagyváradon is megünneplik. Felső-Ör magyar ajku lakosai folyamodtak a kormányhoz, hogy isztentiszteletüket magyarul tartassák s a kormány ezt nem engedte meg a püspök véleménye folytán. A kecskeméti „Népkör” elnöke Fehér Péter ur megválasztott. Dávan egy 60 éves öreg öngyilkossá lett, mivel kitudták, hogy két családja van, az utóbbival 24 év óta él.

Magyarország polgáraihoz.

Azon nagyfontosságú tények következtében, melyek pártviszonyaink körében a legujabb időben létrejöttek, — fölhiatva éreztük magunkat egy őszinte szót intézni polgártársainkhoz.

Az országgyűlési pártok állása a közelmult napokban teljesen megváltozott; a baloldali pártok fölhagyván programjának érvényesítésével a közpárttal egyesült, az egyesült párt „szabadelvű” címet vévén föl s a régi deákpárt és baloldali pártok alakult új kormány támogatását tüzte ki föladatát. E pillanatban a régi deákpárt és baloldali párt több sem tetleg, sem névleg nem létezik.

Azon elveket, azon programot, melyet eddig közösen vallott magának az összes baloldali, az idő szerint immár csak azok képviselik, kik részt mint függetlenség párt és mint 48-as part foglaltak a képviselőházban helyet, részint azok, kik egy év óta a baloldali pártból az oknál fogva léptek ki, mivel annál az újabb időben követett irányát nem tartották a pártunk általuk továbbra is változatlanul fenntartandónak vélt régi programjával összhangzásban levőnek.

Tényleg létrejött e szerint azon pártalakulás, melyet a mult évi májusban Budapesten tartott országos négyülés hazánk viszonyainak egyedül megfelelőnek és természetesnek tartott, kimondván, hogy mindaddig, míg állami viszonyaink nem lesznek aként rendezve, hogy önálló állami létünk biztosítva legyen, csak két politikai párt létezhet hazánkban: egyik a nemzeti önállóság, másik a közönségi rendszer pártja.

S e tényállást nem változtatta meg az, hogy a deákpártnak egy része nem csatlakozott a magát szabadelvű pártunk elnevezett új kormánypartóhoz, hogy azzal szemben jobboldali ellenzék neve alatt ellenzékii állást foglalt; mert miután ezen töredék is valjára

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

Ha már most azt kérdeud tölem valaki, hogy e csókzömben melyeknek adok elsősegélyt, segítségül hívnam az igen jó kiburot ajtó képezo elméletet s ezt mondanam: az ajksók a csókok királyai! Pápa ó csahatatlan szent-ségének a papuralom csahatatlan térdéit, hanem csahatatlan papuscait is, én nem hiszem, hogy jól esett volna. A „Kordóliában” megfogott csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól. Minosított csók nem nyherelt létezőságtól.

Egy vízszontalálkozó, szerelmes pár bizonyára nem fogja centiméterrel mérni a csókot, ne hogy az ajkon kívül is cizkálhasson. hanem csókol ajkat, arcot, szemet, homiokot, kezét s minél bomlottabb rendszerrel, annál ékezen-szóbb a vízszontalálkozó öröme.

szabadelvű pártunk azon alapelvét, hogy az 1867-iki közönségi rendszer változatlanul fenntartandó, miután ezen legfontosabb elvkérdés az, mi hazánkban a politikai pártokat elválasztja vagy összezuha, ezen magat netalán, mint külön párt szervezendő, s konzervatívnak nevezett töredék csak a magát szabadelvűnek nevező közönségi párt árnyaltának tekintethet.

Ez az országgyűlési pártoknak legujabb alakulása. Nem titkolhatjuk el keserű érzelmeinket a fölött, hogy azon párt, mely eddig velünk közösen s lényegében azonos program mellett küzdött a közönségi rendszer ellen, pártállásának alapelvét feladta, s egyesült, sőt teljes egybeolvadott azon párttal, melynek új politikáját, mint a hatalom gyakorlatában követett eljárását éveken át ostromolta. És tette ezt épen akkor, midón a kézzelfogható tények bizonyítják ama rendszernek rossz voltát, midón kétségtelenül be van bizonyítva, — hogy Magyarország nem képes megfelelni azon szerepnek, melynek részesül 1867-ben magát felajánlotta; nem képes elviselni azon terheket, melyeket magára vállalt; tette épen akkor, midón a deákpárt saját rendszerének kimaradhatlan hatása által aláaknáva s megingatva elvesztette egyensúlyát s bomlásnak indulva, tehetetlenül állott az ország pénzügyi bajainak orvoslása előtt, képtelenül egyáltalában tovább vezetni az ország ügyeinek kormányzását. Lehetetlen fájdalom nélkül gondolunk arra, — hogy egészen másféleképpen állanának hazánk legfontosabb ügyei, ha tömören állana most is régi erejében a baloldal, nemcsak elveinek s érveinek helyes voltára támaszkodva, nemcsak jóvedelmére a közönségi rendszernek kimaradhatlan rossz eredményeit, de a bekövetkezett tényekre mutatva, míg most a baloldali hozzácsatlakozása által pártállásában újra megerősödött deákpárt, dacára a tényeknek, arra hivatkozhatik, hogy ime a közjogi ellenzék ismerve el saját nézeteinek helytelen voltát.

Az új kormánypart a „szabadelvű párt” nevet vette föl 1848-ban s az ezt megelőző korszakban azok nevezettek szabadelvűeknek, kik egy részről fenntartani és fejleszteni akarták hazánkban önállóságát és függetlenségét, másrésztől behozni töredéket mindazon reformokat, melyeket a korszerű haladás megkövetelt. Keltett volt a szabadelvű párt feladata, de a két feladat „őzt természetüknek tartotta mindenki, mint kapcsot a szabadság eszméjét, mely egyelőnlen nyert kifejezést egy a nemzeti szabadság érdekében folytatott közjogi küzdelmeben, mint a szabadelvű reform törekvésekben; az tapasztalattól, hogy ugyanazok voltak legmelegebb pártól a 19-ik század szellemének színvonalán álló reformkérdéseknek, kik a legelsővöbök közjogi ellenzékét fejtették ki szemben a bécsi kormányunk Magyarország önállósága elleni soha meg nem szünő törekvéseivel. Eként vették át a szabadelvűség értelmezését elődeinktől s csak napjainknak lón fenntartva, elválasztani a nemzeti szabadságot, a szabadságnak általános fogalmától s azt mondani, hogy az ember feltrévetlen a közjogi kérdéseket azért akasztathatja a nemzeti szabadság ügyéért és azért mégis lehet szabadelvű, sőt mint párt czégéről is lehet a szabadelvűség címet. De ettől eltekintve sem illet meg a „szabadelvű” elnevezés azon pártot, mely mint deákpárt tönkre tette a törvényhatóság önkormányzatot, mely behozta a virilis biztományi tagok intézményét, mely a választási törvényt által az eddig jogosult honpolgárok felszerelté fosztotta meg legfontosabb alkotmányos jogának gyakorlatától, mely a vallás szabad gyakorlatára nézve és sok más egyházi kérdésekre nézve mind ekkorig fenntartotta a lelkiismeretszabadsággal és vallásbeli joggyeveléssel kiáltó ellentétben ével énevezés az új kormánypartnak másik felét sem, a baloldalt, nemcsak azért, mivel kész lett volna a most megtörtént alakulás előtt szövetségre lépni azokkal is, kiket multjókori fogva épen a szabadelvűség ellenkező elemeknek lére állt a közvélemény, de azért sem, mert most, midón az új kormánypartba beolvadt s arra kétségtelenül nagy befolyást gyakorol, a pártunk közös programjában a szabadelvűségnek semmi ny ma sem észlelhető. Óva iatjunk tehát elvtársainkat, hogy a szabadelvűségnek a kormánypart által egyenesen bi-

torolt nevé e névnek régi jó hangzása által magukat tévúra vezetetni ne engedjék. Es fölkerjük mindazokat, kiknek lelkében él az országgyűlés, hogy egy országunk boldogulására legelső és nélkülözhetlen kellék az állami önállóság, hogy a régi baloldali elvekhez, melyek pártunk zászlajára kitűzve vannak, továbbra is tántoríthatatlanul ragaszkodjunk a magukat az elvtársaság az idő szerint nagy hullámokat verő áramlata által elsodortatni ne engedjék.

A mohácsi vész óta folytonosan az Ausztriához való viszony hozta létre nemzeti politikánk legfontosabb kérdéseit; Magyarország állami önállóságának s vele a magyar nemzeti létnek fenntartása képezte folyvást nemzeti küzdelmeinek legfontosabb tárgyát. Most is ez képezi, mert az 1867-iki intézkedések egyáltalában nem hozták létre az Ausztriával való szövetségi viszonyunk új rendezését, mely mellett hazánk önállóságát s szabadságát biztosítottak lehetne tekintésünk. El levén hazánk helyzeténél fogva összes nemzeti politikánk legfontosabb kérdése, csakis ez lehet nálunk a politikai pártok természetes és a történelemben gyökerező alapja. Azt mondják: tegyük félre most a közjogi vitát, mert állami háztartásunk rendezése pénzügyi bajaink orvoslása képezi az idő szerint legfontosabb feladatunkat. De épen ez az, a mi parancsolólag tolja előtérbe a közönségi rendszer megszüntetését, mert épen államháztartásunk rendezése és pénzügyi bajaink orvoslása az, a minek eszközként a fenálló közönségi alapon lehetetlen. Kétségtelen tényekkel igazolják ezen állításunkat az 1867. óta fenálló rendszernek immár nyolcz évi eredményei. Van-e valaki e hazában, a ki az ország jelen állapota kielégítene s nem tekint-e mindenki e hazában aggodó lélekkel a jövő elébe? Van-e valaki, a ki alaposan rá tudna mutatni azon módra, mely szerint a mostani rendszer fenakadása mellett államháztartásunk rendezése lehetetlenül? A legközelebbi költségvetési vita alkalmával merül-e föl egyetlen talpraesett eszme vagy terv pénzügyi bajaink megszüntetésére s nem az adóemelé s pedig tetemes adóemeléslétező-e föl véglegesen, mint azon egyedül álló, melyet egy a lelépelt, mint az új kormány alkalmazni akar?

Mint képtelenül magyaráz bevallja maga a szabadelvű párt kormány, adóemelést fog kérni nemcsak, melynek mérve valószínűleg nagyobb lesz, mint az, melyet az imént megbukott kormány követelt. Kik fog sajtolgálni a nemzetnek elnévedne, el lesznek vonva a földmíveléstől s ipartól a legzükségesebb befektetési eszközök, tönkre tétetik számtalan család, kibocsúllhatnak idegen üzerek által az ország lakói az ösök vérvél szerzett földről, az egy kézről mátra átmenő magánvagyon fölötti kőgyertyéből fog állani az ország üzletforgalmának nagyobb része, de földmívelés, ipar és kereskedelem megbénulva fog tengeni, elpusztul a nemzetnek tökevegona, míg végre az elkinzott nemzetnek megtört kedélye, nem gondolva többé se szabadságra, se nemzetiségre, teljes állapotába fog elmerülni. Észlelhetők már most is miúdezen állapotoknak jelei, hogy annak biztosabban felhessük nagyobb mérvű bekövetkezésüket.

Nem érzik kellőleg ezen állapotokak súlyát azok, kik a hatalom birtokában vannak, kik az állami kormányzat roppant szervezetében becsügyük, tevékenységük s anyagi ellátásuk igényeinek kielégítését föltalják. De épen arra való az alkotmányos képviselői rendszer, hogy a nemzetnek egy zöme őszinte és hangos kifejezést adhasson helyzetének, óhatásainak és akaratának. S azért intéztük szótatunkat hazánk népéhez, hogy emelje föl végre hathatós szavát s követelje azt, a mi nemzeti s állami létének fenntartására muhatlanul szükséges, s mihez ennél fogva joga van Isten és ember előtt.

Mi országgyűlési képviselők azt tekintjük ez idő szerint legfőbb feladatunknak, hogy fenntartsuk hazánk állami önállóságát s függetlenségének eszméjét, hogy kimutassuk esztől-estől minden alkalommal a fenálló rendszernek rossz voltát és káros következtéseit. Az ország választó közönségének lesz föladata jövőre arról gondoskodni, hogy azon elvek, melyeket mi képviselünk, s a maguk tisztaságában fenntartott törekvésük, érvényre is emellessenek. Meg vagyunk győződve a fölől, hogy mihelyt a nemzet választóinak többsége mellettünk nyilatkozik,

godalmak mutatkoztak, hogy hátha nem is volna olyan mulhatatlan az a nagy tisztelet, s utóhára is ma ott állunk, hogy 50 esztendőn keresztül tisztelhetünk valakit anélkül, hogy valaha töle csak egy csókot bekaszsázhattunk volna! Igaz, hogy az utósó 25 esztendőben, még ha volt is értelme eddig az ahítóságának, már nem valami bámulatra méltó a sovargás, mert hát — igen jól mondta Jókai — 50 esztendő nem kétszer 25 esztendő. Fejedelmek, államférfiak, hadvezérek, s más nagy emberek, kik hivata vannak az adónak elbocsátására, használják a csókot egymás iránti tiszteletük kifejezésére, igen — mert hogy két fejedelem, két államférfi, két hadvezér egymást szeresse is, az nagyobb lehetetlenség, mint egy olyan év, melyben nem fog szaporodni államadóságnak. Mi, kik sem fejedelmek, sem államférfiak, sem hadvezérek még eddig nem vagyunk, hacsak nem leszünk! tiszteljük ugyan egymást, hanem azért beérjük egy kézsoriatással, vagy egy ártatlan kézsókkal s azszal quitt! Az ajksók marad a szeretet ki-fejezésére.

(Folyt. köv.)

godalmak mutatkoztak, hogy hátha nem is volna olyan mulhatatlan az a nagy tisztelet, s utóhára is ma ott állunk, hogy 50 esztendőn keresztül tisztelhetünk valakit anélkül, hogy valaha töle csak egy csókot bekaszsázhattunk volna! Igaz, hogy az utósó 25 esztendőben, még ha volt is értelme eddig az ahítóságának, már nem valami bámulatra méltó a sovargás, mert hát — igen jól mondta Jókai — 50 esztendő nem kétszer 25 esztendő. Fejedelmek, államférfiak, hadvezérek, s más nagy emberek, kik hivata vannak az adónak elbocsátására, használják a csókot egymás iránti tiszteletük kifejezésére, igen — mert hogy két fejedelem, két államférfi, két hadvezér egymást szeresse is, az nagyobb lehetetlenség, mint egy olyan év, melyben nem fog szaporodni államadóságnak. Mi, kik sem fejedelmek, sem államférfiak, sem hadvezérek még eddig nem vagyunk, hacsak nem leszünk! tiszteljük ugyan egymást, hanem azért beérjük egy kézsoriatással, vagy egy ártatlan kézsókkal s azszal quitt! Az ajksók marad a szeretet ki-fejezésére.

godalmak mutatkoztak, hogy hátha nem is volna olyan mulhatatlan az a nagy tisztelet, s utóhára is ma ott állunk, hogy 50 esztendőn keresztül tisztelhetünk valakit anélkül, hogy valaha töle csak egy csókot bekaszsázhattunk volna! Igaz, hogy az utósó 25 esztendőben, még ha volt is értelme eddig az ahítóságának, már nem valami bámulatra méltó a sovargás, mert hát — igen jól mondta Jókai — 50 esztendő nem kétszer 25 esztendő. Fejedelmek, államférfiak, hadvezérek, s más nagy emberek, kik hivata vannak az adónak elbocsátására, használják a csókot egymás iránti tiszteletük kifejezésére, igen

Pénteken, márcz. 12-én 1875. Adatok: STRUENSEE. Eredeti történeli tragédia 5 felv. írta Szigligeti Ede. (Rendező: Mándoki.)

Bécsi tőzsde márcz. 10. (Távirati tudósítás.) Ezüst 104 90, cs. arany 5.28; Napoleonarany 8.88 1/2.

Nyilttér.* Válasz a Magyar kölcsönös biztosító bank igazgatóságának a „Debreczeni” 41-ik számában közzétett nyilatkozatára.

Csudálkozásra méltó az igazgatóság az azon következően eljárása, hogy először a hozam intézett levél szerint a kérdésben forgó 665 ft 80 krról szóló váltóról, úgy szinte a 480 ft dobánykar bejelentéséről nem tud semmit, most pedig második levelében partfogása alá veszi Margitay Lajost. — Ezen eljárás az igazgatóságának nem a legzebb színtében tünt fel. Egyébiránt az ügy az illető bíróság előtt van, az igazság ki fog derülni, hogy lássa a nagy közönség a bankigazgatóság és hivatalnokai eljárását.

Történeli azonban bármely, ez egyben vitámat ezzel befejezem. P-Ladányi márcz. 5. 1875.

Tisza Imre p-ladányi lakos.

Kárpáti gyógyfű thea, tüdő és mellbetegségek ellen, ugyszinte chronicus hurut, köhögés, tüdőaszkró, rekedtség, szűk mellűség, nyilalás de különösen test és gyomorgyógyosság ellen a legjobb és legbiztosabb szer. Használati utasítással 1 csomag ára 30 kr.

Egyedüli bizományi raktára Gereby Fülöp fűszerkereskedésében. 91 2-3

Eladó széna. A banki erdőn 6 boglya gypszéna eladó. Értekezhetni piacra. 1865. Sz. alatt. 40 7-

Hirdetmény. A Szatmármegyében mikolai vasuti állomáson 150,000 tölgyfa szőlőkaró eladó. Értekezhetni Mikolában Treitz Ferencznel. 96 2-3 *E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

nem fogak választásuknak utjában állani elvárhatatlan nehézségek. Nem tévesztjük mi szem elől a tényleges állapotokat, azon szövetségi viszonyt, mely köztünk és az öfelsége uralkodása alatt álló más országok és tartományok közt fennáll. De tudjuk azt, hogy sem az uralkodó háznak, sem a velünk szövetségben álló országoknak nem állhat valódi érdekében az, hogy Magyarország szellemi és anyagi gyarapodása letehetővé tessenek, nem állhat érdekében ennélfogva az, hogy Magyarország állami önállóságának visszaszerzésével ne juthasson birtokába azon eszközöknek, melyek által lehetőségessé válik az, hogy saját jólétéről önmaga gondoskodhassék. Azonban ezen eszközökre rámutatni, ezeket követelni, a fennálló közjogi viszonyok megváltoztatását kezdeményezni Magyarország föladata, ezt a dolog természetesen fogja sem a fejedelemtől, sem szövetséges társaitól nem várhatjuk. A mi föladatunk constanzoni ország előtt, hogy Magyarország nem képes megfelelni az 1867-ben elvállalt nemzetközi szerep terhének, a mi föladatunk kimutatni ország-világ előtt, hogy Magyarország már is túlságosan nagy az adóterher s ezen módját az államjövetelem fokozásának felelősségét nem lehet. A mi föladatunk kimutatni az 1867-iki intézkedések hátrányait s követelni azoknak megváltoztatását.

bajt okozott mindig ellenségeinek, megalkudott végre a körülményekkel, lemondott önmagáról. Kelt a „függetlenségi párt” 1875-ik évi márczius 8-án tartott üléséből. László Ádám, jegyző. Mocsáry Lajos, alelnök.

Külföld. (o) Nehezen megy a kabinetalkotás a francziáknál is. Buffét hír szerint lemondott munkáról: a válság kimenetele beláthatatlan. — A nemzetgyűlés sürgette azon tervalkotást, hogy a közmunkáigyer engedély nélkül idegen nem lehet francia vasutársulatul elnök. — A karlisták Oriót lövöldöztek. A baguoli tüközetben 300 ember elesett és megsebesült.

(-) Ausztria. A kormány segélynyújtásra kész az Albrechtvasut ügyének rendezését illetően; azt kívánja, hogy első sorban az osztrák általános bank hozzon áldozatot. — A 18 osztrák tartományi gyűlés április 6-ikára hivatott össze.

Van már követjelöltünk! Debreczen, márcz. 10.

A csapó pétérfiai választókerületből 38 egyén hivatott ma délután 3 órára össze a ref. egyház tanácstermébe a végtel, hogy a jövő képviselőválasztás felől előlegesen értekezzenek. Nem voltak ugyan ott a meghívottak mindnyájan, de a „hivatalnok” közül is többen jelentek meg, úgy, hogy a jelenlevők száma felugrott 43-ra. Elnökült Kovács János, főiskolai gimn. igazgató tanár. Most már nincs időnk a gyűlésnek teljes képét adni, — csak a főbb vonásokat jelezzük.

Többnyire, vagy legalább nagymértvben régi jobboldalok, s újabban a kormánypárhoz csatlakozott egyének voltak ott jelen. Kilátszott az egész gyűlésből, hogy itt Tisza Kálmán, a baloldali egykori vezére, most belgyeri érdekében történik a tüntetés.

A czél el volt érve, s erre a vezérgyűlések pompásan voltak megválasztva. Bősörményi Pál felszólalt ugyan, hogy magyarazzák meg, micsoda politikai álláspontból akar e párt kiindulni, de erre azt felelték, — nincs itt annak helye. S így akarva, nem akarva, — kénytelen volt a többség elhallgatni, midőn rákiáltk néhányan: éjjen Tisza Kálmán. Igen, a többség hallgatott, s — a mint kivethető, — leginkább a jobboldal ujongott az új jelöltnek, mert hiszen a közjogi ellenzék egykori vezére, — a mi régi vezérünk — most már az ő közönséges táborukba állott.

Volt is tehát okuk örülni. Tisza Kálmán értesített határozottan, hogy az értekezlet öt kiáltó ki „egyhangulag” jelöltül. A hozzá küldendő távirat már azt bizonyára nem mondja el, de mi — a történeli hűség kedvéért — jelezzük, hogy az a kikiáltás nem egyhangu, hanem körülbelül 15-20 hangu volt, s ennek nagy részét a régi jobboldal adá.

Nem vitatjuk el e megiszteltetés valódi értékét. Most már legyen részen a közjogi ellenzék is. S állítson jelöltet a Tisza Kálmán által alkotott bihari pontok alapján!

Színházi szemle. (L) Vasárnap, márcz. 17. bérletszünetben adott a Falu rosza, népszimű 3 felvonásban, írta Tóth Ede. A darabról az első előadás alkalmával pár szóban mondott véleményünket most is fenntartva, ezuttal pusztán a jelen előadásra kell

pár észrevételt tennünk. Egyik az, hogy mint vidéki színpadok általában megértjük, a szereplők mindig több-kevesebb szabadságot és tért engednek maguknak a népsziművekben sokszor helytelen rögtönzésekre. Ez jellemzi a jelen előadást is. Amely sokféle czarungot alkalmaztak a játszó színészek, hogy miután a rögtönzések különben sem igen találtak, az ember elunta nézni, s azok az előadás becset nagyon csökkentek. mert a háttérben vagy oldalt történő komédiázások a közpörről elvonják a figyelmet. E tekintetben még Horváth (Gonosz Pista) sem volt kivétel. Nincs az a szerep, mely mit toldozgatni felesleges néma játékokkal. Először jobban adta a szerepet. Krecsányi (Finun Rózi) ezuttal sikerültebben alakított. Együd (Kajos), Török (Bátki Teresi) jól játszottak. Ki kell emelnünk Rónai Marit, kinek Boris igen jó szerepe. Erőssel és szépen játszott s a hegyi jelenet után sokszor és zajoson kihívott. Kapott egy virágcsokort is, de nem a kellő pillanatban. — A koszorúk és csokrok felhajításával a szereplőket mindig be kellene várni, így p. jelen esetben a hegyi jelenet. Szabó B. (Göndör Sándor) elég jól játszott s énekel, de midőn először dalolni kezd a színlap közöt s a zenekar később megszólal, a hangból, most is kiesett. A színház zsufova volt, a tátonál is középpályákat kivéve.

A „magyar tisztviselői országos egyesülete” működése — alapszabályai értelmében — tisztán emberbaráti, társadalmi és szellemi alapra fektetve: erkölcses szellemi és közhasznú intézkedések által kíván bantni: a tisztviselői önértékének ébresztését, s összes hazai tisztviselői kar becsületének fenntartása, állami érdekük és közhasznú hivatásuk méltó betöltése, valamint az együvértartás érdekeitől a közhasznú hivatásuk és önértékük védelme s szellemi megerősítésükön kívül a társasági és kiterjedtebb körben leendő emelésére és elősegítésére. E czélból a választmány határozata folytán a kebelől alakult köznevelési osztály — mely kiváloan a tisztviselői szellemi érdekeinek előmozdításával foglalkozik, — elhatározta: miként egyesületünk alapszabályai értelmében, egy könyvtár felállítására a szükséges lépéseket meg fogja tenni. Sajnosan be kell azonban vallanunk, hogy egyesületünk, — jelenlegi zsenge anyagi ereje miatt, — e nemes szándékát keresztülvitelét vagy megvalósítását csak a távol jövőben várhatná: ha nemes emberbarátok s a tisztviselői kar szellemi érdekeit mindenkor áldozni kész hazafiak, ez önzetelen szándékában nem támogatnák. A Magyar tisztviselői országos egyesülete” bizalommal fordul ez okból azokhoz, kik a tisztviselői kar szellemi s ezzel kapcsolatban a haza szellemi és anyagi emelkedését szívesen viselik: kiknek tehetségükben áll, a tisztviselői szempontról létesítendő egyesületi könyvtár ügyét előmozdítani: méltóztatásuk könyv- vagy képzőművelési kegyes adományaikkal egyesületünket e törekvésében gyámolítani s így mintegy lehetségessé tenni azt, hogy a Magyar tisztviselői kar szellemi megerősítésére s a haza közjogi érdekeinek megvédésére, — a haza és közjogi javára, a szellemi táplálékot megszerezhessék. Ez adományok vagy az egyesület örök tulajdonába átmenő könyvek: öl, fölvoiratokból, hirlapokból stb.-ből — vagy egyszer-mindenkorra nyújtandó s ugyane czélra fordítandó pénzsegélyből állhatnak. — Az egyesületi könyvtárnak bizonyos időre kölcsönkép átengedett könyvek épésében tartásáért az egyesület kezeskedik. A kegyes adományozások jelen aláírású iv kíséretében: a „Magyar tisztviselői országos egyesülete” helyiségébe (Budapest, V. kerület, Wurm utcza 2. szám II. emelet) küldendők. Budapest, 1875. márcz. 10-án. Wáhr Jákó, egyesületi könyvtárnok. Hoffmann Sándor, egyesületi I. alelnök.

UJDONSÁGOK. *Elnök sürgős-forgás fejlik ki mostanában az első választókerület polgárai között. Igen sokan R é v é s z Imrért emlegetik Tisza Kálmán ellenjelöltül. Csak egyszerűen jelezük e hirt, mivel biztosan tudjuk ugyan, hogy Révész Imre nem lépett Tiszával az elfeladás terére, de másrésztl tartozunk annak kijelentésével, hogy Révész Imre — tudomásunk szerint — a képviselőség elnyerése iránt eddig épen nem mutatott hajlandóságot. Pedig ő benne teljesen megbízhatnánk, hogy a debreczeni baloldali párt elveit a leghevebben képviselje. *Mégis szép, hogy nem az egykori „baloldali párt”-ot hívták ma délutánra össze, hogy ez állítson fel — kormánypárti jelöltet. Csak a

H I R D E T É S E K.

Értesítés. Van szerencsénk a t. cz. helybeli és vidéki közönséget tisztelttel érteíteni, miszerint a helybeli piacon egy ujonnan felszerelt fűszer, anyag, festék, mag és borkereskedést nyitottunk. Midőn új vállalatunkat a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk, igérjük, miszerint t. vásárlóink bizalmára — pontos és jutányos arakoni kiszolgálás által — igyekszünk magunkat érdemessé tenni. Számos partolásért esdünk Debreczen, 1875. márczius hó. Mély tisztelettel: Kazinczy és társa. Üzlethelyiség: főpiacz, takarékpénztár épület.

Legelőbérlet. Szabolcsmegyében Csege községébe kebeleztet cserepesi pusztán 1500 hold jó minőségű, s hizékony gyp legelő folyó évi márczius 20-tól kezdve egy, — vagy több évre — részletenkint is — haszonbérbe adandó. Bővebb értesítést ad helybeli gazdatiszt, Justh Ferencz. 80 7-22

ERBER V. Czeplédutczán, a városház alatt. Bátorokodom a nagyérd. közönségnek következő czikkeimmet bámulatos olcsó árak mellett ajánlani, ugymint: 1/4-es valódi színű kartont rőfönként 18 kr és feljebb; — két honi kartont 19 krtól feljebb; — 1/4-es karton kendők 19 kr dabajja és feljebb; — batiszt kendők 22 krtól feljebb. Mindennemű vásznak, gyolcsok, chifonok és kanavaszok 14 krtól feljebb, valamint itt elő nem sorolt e szakmámba vágó czikkeket meglepő olcsó árakban. Vidéki megrendelések a legpontosabban és leglelküseretesebben intéztetnek el. A nagyérdemű közönség szives pártfogásába magamat ajánlva vagyok teljes tisztelettel Erber V. 94 2-5

Debreczen, 1875. nov. 1. a részv. társ. könyvnyomdájában. — Leptulajdonos Oláh Károly.

Debreczen, 1875. márcz. 10. Kálmán